

SELETUSKIRJA LISA 1 – Kaasamise käigus esitatud märkuste arvestamise tabel

Nr	Ettepaneku esitaja	Märkus, ettepanek või kommentaar	Arvestamine
1.	Sotsiaalministeerium	Ettepanek: Kaitsevalmidusega seotud reeglistiku lihtsustamise paketiga kavandatakse mh muuta määrust (EÜ) nr 1907/2006 (REACH), määrust (EÜ) nr 1272/2008 (CLP), määrust (EL) nr 528/2012 (biotsiidid) ja määrust (EL) 2019/1021 (püsivad orgaanilised saasteained). Sotsiaalministeerium saab kavandatud muudatusi toetada, kuna oleme seni kaitse eesmärkide erandit juba tõlgendanud laiemalt ning kavandatud muudatused täpsustavad õigusaktide sõnastust selle lähenemisviisi alusel.	Arvestatud
2.	Rahandusministeerium	Kommentaar: Ka praegu on riigihangetes olulisemaks printsiibiks isikute võrdne kohtlemine (eristamata kas on VKE-d). 2009/81/EÜ art 4: "Contracting authorities/entities shall treat economic operators equally and in a non-discriminatory manner and shall act in a transparent way."	Arvestatud
3.	Rahandusministeerium	Ettepanek: Tuleks kaaluda klassikalise direktiivi võimaluste vabatahtlikku kasutamist, nagu nt hankepass, DHS, innopartnerlus. Sobiks siia punkti.	Arvestatud
4.	Siseministeerium	Kommentaar: Siseministeeriumi vaatest võib paketi rakendamine kaasa tuua administratiivse koormuse kasvu, sest esitatud Euroopa Komisjoni teatistes on ette nähtud arvukate direktiivide muutmine, mis tuleb riigisisesse õigusesse üle võtta. Arvestada tuleb kaitse- ja julgeolekualaste riigihangete direktiivi muutmise kavatsust, mis tuleb riigisisesse õigusesse riigihangete seaduse (lühend RHS) muudatustega üle võtta. Seejuures saab Siseministeerium jälgida, et direktiivi sätteid riigisiselt põhjendamatult ei karmistataks, eriti juhtumitel, mis puudutavad julgeolekualaseid hankeid.	Arvestatud
5.	Siseministeerium	Kommentaar: Ettepaneku kohaselt on kavas ühtlustada, lihtsustada ja kiirendada loamenetlusprotsesse kaitsetööstuste	Arvestatud

		<p>investeeringute ja kaitsevalmiduse vallas (kiirmenetlus, prioriteetsed riiklikud loamenetlused, ühtse kontaktpunkti loomine kaitsetööstuse jaoks) - siinkohal tuleb silmas pidada ka Siseministeeriumi huve, kes vastutab riigipiiri ehituse eest riikliku, Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud prioriteedina. Kuna riigipiiriehitust saab lugeda kaitsevaldkonna investeeringuks ning see võiks seetõttu samuti kuuluda valdkonnana prioriteetsete riiklike loamenetluste alla, võiks see saada sätestatud EL õigusakti tasandil Eesti seisukohana.</p>	
6.	Siseministeerium	<p>Kommentaar: Lisaks on paketi muudatuse tulemusena hinnatud, et hankemenetlus kiireneb ja muutub paindlikumaks. Samas ei kajasta Euroopa Komisjoni esitatud teatis muudatustega seotud läbipaistvuse ja aruandluse vähenemist. Seetõttu soovib Siseministeerium, et põhimõtteliselt muutunud julgeolekuolukorras tuleb uuendusi sisse viia ja ajale vastavaks reeglistikku kohandada viisil, mille käigus ei jäeta tähelepanuta hangetega seotud pettuse ja korruptsiooniriskide maandamisega seotud tegevusi. Kui läbipaistvus väheneb ja aruandluskohustus nõrgeneb, suurenevad kuritegevusega seotud riskid. Viimaste realiseerumise vältimiseks tuleb leida kohased meetmed, sest käesoleval ajal kehtivad reeglistikud ja tegevused muutuvat olukorda enam tõenäoliselt piisaval määral ei hõlma ega sellega tekkivaid riske ei suuda maandada. Kuna kaitsetööstuses toimuvate hangete mahud on väga suured ja sellest kantud ahvatlused väärkasutamiseks samuti, siis rõhutame vajadust muutavas keskkonnas pöörata muudatuste tegemisel tähelepanu ka muutuvatele pettuse ja korruptsiooniriskidele ja nende maandamiseks vajalike tegevuste määratlemisele ja rakendamisele.</p>	Arvestatud
7.	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	<p>Ettepanek: Kaitsevalmiduse koondpakett näeb muude sätete seas ette ka ühtse kontaktpunkti loomist tööstuse jaoks, et vähendada halduskoormust ja kiirendada kaitsevalmidustegevusega seotud loamenetlust. Ühtse kontaktpunkti loomine lihtsustab ettevõtete</p>	Arvestatud

		<p>jaoks asjaajamist. EL nullnetotehnoloogiate määruse (NZIA) alusel on sarnane kontaktpunkti ülesanne juba teatud tööstusprojektide puhul nõutud. Seetõttu peame mõistlikuks, et kontaktpunkt laieneb ka teistele valdkondadele nagu kaitsetööstus. NZIA kontaktpunkti rolli täidab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. Kuna antud kontaktpunkti ülesanne on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis, siis tööstuste jaoks selguse säilitamiseks ning halduskoormuse vähendamiseks võiks kaitsevalmiduse koondpaketi ette nähtud loamenetlustega seotud kontaktpunkt olla ühendatud NZIA kontaktpunktiga. Ühtse kontaktpunkti loomise ettepanekut saame toetada eeldusel, et kontaktpunkt toimib koordineeriva funktsioonina, mitte ettevõtete (ametliku) esindajana loamenetluste protsessis.</p>	
8.	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	<p>Ettepanek: Eestile on oluline, et kaitsevalmidusprojektide kiirendatud loamenetlusi vaadataks Euroopa Liidu tasandil tervikuna, valdkondade üleselt. Toetame lihtsamat, kiiremat ja paindlikumat tegutsemist, sealhulgas kiirmenetlusega lubade kehtestamist, et hõlbustada Euroopa Liidu kaitsevalmidust. Saame nõustuda komisjoni arvamusel, et liikmesriigid peaksid kasutama mitmesugustes Euroopa Liidu õigusaktides kriiside puhuks ette nähtud erandeid, et lisada nende kohaldamisalasse kaitsevalmidus.</p>	Arvestatud
9.	Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus	<p>Ettepanek: Riikide tagasisidet lugedes, jäid silma Saksamaa tagasiside. Ettepanek toetada Saksamaa ideid, et piirmäärasid võiks veel kõrgemaks viia ja mõned erisused, mis hetkel on riigihangete osas välja pakutud, võiks olla lihtsamini kasutatavad (ehk siis kas selgemalt kirjeldatud või sisaldavad vähem täiendavaid eeldusi, mis kasutamise keeruliseks teeb). Seda küll eeldusel, et selliste muudatuste sisse viimine ei muudaks direktiivi muutmise ajakava pikemaks.</p>	Mittearvestatud, tuginevalt Rahandusministeeriumi ja Eesti Kaitse- ja Kosmetööstusliidu kommentaaridele. Nimelt kaitse- ja julgeoleku valdkonna hangete piirmäärade veel kõrgemaks tõstmine võib küll lihtsustada rahvusvaheliste hangete läbiviimist ning vähendada halduskoormust, kuid kahjustada ka Eesti kaitsetööstusettevõtete

			konkurentsivõimet hangetel edu saavutamisel. Lisaks, suuremad piirmäärad võivad vähendada riigihangete läbipaistvust.
10.	Sotsiaalministeerium	Kommentaar: REACH tekstis on erand olemas: Artikkel 2 p. 3. Liikmesriigid võivad konkreetsetel juhtudel kehtestada teatavate ainete ning segu või toote koostises esinevate ainete suhtes erandeid käesolevast määrusest, kui see on vajalik riigikaitse huvides. Täpselt samasugune erand on ka CLP määrukses. Seega ei saaks REACH-i ja CLP kohta märkida, et kavandatakse erand, see on juba olemas.	Arvestatud
11.	Siseministeerium	Märkus: „KaM on loamenetluse tähtaja suhtes võtnud seisukoha, et menetlustähtaja lühendamise võib olla riigile liigselt koormav. Samas on nad selgitanud seisukohta, et „Just praktilise elluviimise kontekstis soovib Eesti, et lihtsam loa taotlemine saaks osaks ka nendele osapooltele, kes seda taotlemata hakkavad.“ (Kui sõnastuslikes nõudmistes täpsemaks minna, võib kogemata saabuda olukord (st jõustuda õigusakt), et välispiiri ehitus lisataksegi loetellu ja seega on „võidukalt“ tekitatud EL õigusakti nõue, et ka piiriehituseks tuleb lube taotleda ja neid siis eriti kiirelt menetleda.	Arvestatud
12.	Rahandusministeerium	Ettepanek: Eesti toetab koondpaketti muudatusettepanekuid, mille eesmärgiks on muuta hankemenetlused kiiremaks ja paindlikuks, mis on tingimuslikult sätestatud ELi kaitsehanke direktiivis.	Arvestatud
13.	Kliimaministeerium	Ettepanek: EL püsivate orgaaniliste saasteainete määruse (2019/1021) raames ei ole võimalik teha kaitsetööstusele erandeid, mis ei ole juba kehtestatud sama valdkonda reguleeriva rahvusvahelise leppe, ehk püsivate orgaaniliste saasteainete Stockholmi konventsiooni raames. ELis rakendatakse seda konventsiooni püsivate orgaaniliste saasteainete määruse kaudu ning ELi määrus ei saa olla leebemate nõuetega, kui rahvusvahelise leppe raames kokku lepitud tingimused. See tähendab, et EL saab küsida kaitsetööstuse jaoks erandi lisamist, kui konventsiooni	Arvestatud

		<p>lisatakse juurde uusi püsivaid orgaanilisi saasteaineid. Seega komisjoni ettepanek toob välja, et edaspidi peab EL olema süsteemsem kaitsetööstuse erandivajaduste peale mõtlemisel juba etapis kui rahvusvaheliselt valmistatakse alles ette infot, mis on vajalik uue aine lisamiseks. Mõte on selles, et kaitsetööstuse erandi vajadus saaks siis juba kohe olla juures, kui hinnatakse aine kasutusvaldkondi ja seda, kas alternatiivid on olemas ja mis võiksid seega olla erandivajadused. EL tasandil on aga püsivate orgaaniliste saasteainete määruse raames võimalik anda kaitsetööstusele erand, et nad ei oleks kohustatud esitama kaitsevaldkonda puudutavad teavet, kui liikmesriigid koostavad määruse rakendamise aruandeid. Määruse järgi peavad liikmesriigid igal aastal uuendama aruannet, mis sisaldab infot erinevate teemade kohta, mis annavad teavet määruse rakendamise kohta. Siiani ei olnud eraldi kaitsevaldkonda puudutava info kohta selle protsessi juures mingit erandit märgitud. Algatuses on komisjon teinud ettepaneku, et kaitsevaldkonna huvidest lähtuvalt on edaspidi liikmesriikidel võimalik seda aruannet koostades kaitsevaldkond välja jätta.</p>	
14.	Kliimaministeerium	<p>Ettepanek: Eesti toetab lihtsamat, kiiremat ja paindlikumat loamenetluste kehtestamist, et hõlbustada Euroopa Liidu kaitsevalmidust. Seejuures peab Eesti oluliseks, et lubade menetlemisel tuleb säilitada kõrge keskkonnakaitse tase ning arvestada, et menetlustähtajad on kooskõlas ka teiste Euroopa Liidu algatuste ja õigusaktidega ning rahvusvaheliste konventsioonidega.</p>	Arvestatud
15.	Kliimaministeerium	<p>Ettepanek: Eelistame regulatsiooni, kus tõhusamate loamenetlustega hõlmatud ehitiste hulk (sh nendele ehitistele rakenduvatele erinevatele loakohustustele) oleks selgem või liikmesriikide enda määrata ning loamenetlustes loetakse vaikimisi nõusolekuks kaasatud isikute arvamus, mitte lõplik loa andmine.</p>	Arvestatud

16.	Kliimaministeerium	Ettepanek: Loamenetluste tõhusamaks muutmisel kindlaksmääratud tähtaeg (60 päeva + 30 päeva) tuleks sõnastada leebemalt ning mitte väljatoodud otsese kitsendusega, kuna EL keskkonnakaitset reguleerivate määruste täitmine võib eeldada erinevaid uuringuid (sh keskkonnamõju hindamist), mille teostamine väljatoodud ajaraamistikus pole realistlik.	Arvestatud
17.	Eesti Kosmose- ja Kaitsetööstusliit	Ettepanekud: <ul style="list-style-type: none"> • Suurim risk kogu lihtsustamise ja hankelävendite tõstmisega (millest väiksemate hangete puhul ei ole vaja EL reegleid järgida) on see, et samal ajal kui kaitsevarustuse hankimine muutub kiiremaks, võib see muuta teiste LR turge väiksemate riikide ettevõtetele ka suletumaks, kui kõik hakkavad oma tööstuselt asju ostma. • Kuna meie koduturg on väike, on ülioluline, et Eesti oma ettevõtteid samuti toetaks nii eksporditurgudele pääsemisel kui ka esindaks väikeriikide tööstuse häält rahvusvahelistes formaatides. • Omnibus täidab arusaadavalt oma rolli bürokraatia leevendamisel ja lihtsustamisel. Sellegipoolest peab Eesti seisukoht ja KaM seisukoht olema, et Omnibus ei tohi tekitada olukorda, kus Euroopa riikide turud muutuvad kinnisemaks ja Eesti tööstusele kättesaamatuteks. • Pakutakse, et koostada EDF tööprogramm mitmeks aastaks, aga see tähendab, et kui ettevõtte ühel aastal sisse ei saa siis peab ta ootama mitu aastat uue programmi avamiseni. See on võib uutele ettevõtetele tähendada, et vahepeal ei jää nad ellu, isegi kui toode on innovatiivne. • Omnibus ei puuduta EIB finantseeritavate meetmete välistusi relvatööstusele. See on jätkuvalt surmava tehnoloogia tootmisel ja uute relvasüsteemide arendamisel suureks takistuseks. 	Arvestatud

		<ul style="list-style-type: none"> • Artikkel 12 (EDF Hindamiskriteeriumid) muudetakse selliselt, et hindamiskriteeriumid on samad, aga vabaks on lastud see, mitut kriteeriumit kasutada saab. Ilmselt tekib olukord, kus liikmesriigid lepivad tööprogrammis või hindamisel kokku, millises callis mida hinnatakse. See loob eelduse nt E punkti (piiriülene koostöö) välistada. Piiriülene koostöö ja VKEdes kaasamine on põhiline põhjus, miks Eesti ettevõtete esindatus Euroopa Kaitsefondis on olnud sedavõrd kõrge. Kui neid mitte arvestada, siis kaob suurtel ettevõtetel motivatsioon või tahe kaasata Eesti ettevõtteid. • Hästi positiivne on, et liidusiseste vedude direktiivi muudetakse. See lihtsustab projektide elluviimist tohutult. 	
18.	Rahandusministeerium	Kommentaar: Oluline, et InvestEU kaudu tagastamatuid toetusi (grante) ei anta, InvestEU toel saadav investeeringuraha tuleb tagasi maksta (ja seejuures vahepeal laene teenindada).	Arvestatud